

KRONIKA
ZAMKOWA
ROCZNIKI
ANNALS

KRONIKA
ZAMKOWA
ROCZNIKI

THE CASTLE
CHRONICLES
ANNALS

SERIA NOWA / NEW SERIE
6(72)/2019

KRONIKA
ZAMKOWA
ROCZNIKI

THE CASTLE
CHRONICLES
ANNALS

SERIA NOWA / NEW SERIES
6(72)/2019

ZAMEK KRÓLEWSKI W WARSZAWIE – MUZEUM
WARSZAWA 2020

Komitet redakcyjny

TADEUSZ BERNATOWICZ, JULIUSZ A. CHROŚCICKI, VYDAS DOLINSKAS (Wilno), ROBERT KUNKEL,
STANISŁAW MOSSAKOWSKI,
ANDRZEJ ROTTERMUND (przewodniczący), GÉRARD SABATIER (Grenoble), WOJCIECH TYGIELSKI

Redakcja naukowa

ARTUR BADACH, WOJCIECH FAŁKOWSKI (redaktor), PAWEŁ TYSZKA,
JACEK ŻUKOWSKI (sekretarz redakcji)

Adres redakcji

pl. Zamkowy 4, 00-277 Warszawa

e-mail: kz@zamek-krolewski.pl

Wersja drukowana jest wersją pierwotną czasopisma

Redakcja językowa

ANNA WLAŹNIK, LUCYNA WYDRA

Korekta

MONIKA BARANOWSKA, DANIELA GALAS

Tłumaczenie streszczeń angielskich

MARCIN TURSKI

© Copyright by Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, 2020

ISSN 0239-4898

Projekt graficzny, skład i łamanie

ARKADIUSZ RABIŃSKI

Druk i oprawa

BIAŁY KRUK

Arx Regia® | Wydawnictwo Zamku Królewskiego
w Warszawie – Muzeum

SPIS TREŚCI / CONTENTS

ROZPRAWY I ARTYKUŁY / PAPERS AND ARTICLES

KRZYSZTOF J. CZYŻEWSKI

Konstancja Austriaczka w kręgu świętych niewiast i władczyń.

O pewnej królewskiej fundacji w katedrze krakowskiej

Constance of Austria Among Saintly Women and Rulers. On a Royal Foundation in Krakow Cathedral 7

ANDRZEJ FILIP

Bernardo Morando. Pochodzenie i edukacja budowniczego Zamościa

Bernardo Morando. Origin and Education of the Constructor of Zamość 47

JACEK ŻUKOWSKI

Memorabilis ingressus. Architektura efemeryczna na okazję intrady koronacyjnej

Konstancji Austriaczki (1605)

Memorabilis ingressus. Ephemeral Architecture Marking

Constance of Austria's Entry (1605) 75

JAKUB POKORA

Mnemosynon dla królewicza Władysława Zygmunta Wazy.

Rycina Matthaeusa Greutera z 1605 r.

Mnemosynon for Royal Prince Ladislaus Sigismund Vasa.

A 1605 Engraving by Matthaeus Greuter. 101

HENRYK LITWIN, PAWEŁ DUDA

Nuncjusz, królowa i inne damy. Obraz kobiet w korespondencji Antonia Santa Crocego

Nuncio, Queen and Other Dames. The Image of Women in the Letters

of Antonio Santa Croce 113

JERZY CZAJEWSKI

Johann Pleitner (ok. 1604–1664). Inżynier wojskowy

i żołnierz w służbie króla Władysława IV. Część trzecia: 1648–1664

Johann Pleitner (ca. 1604–1664). Military Engineer and Soldier

in the Employ of King Władysław IV. Part Three: 1648–1664. 133

EMIL KALINOWSKI

Udział szlachty bielskiej w warszawskich elekcjach (1573–1764)

– organizacja i liczebność wypraw

Participation of Nobility from Bielsk Area in the Warsaw Elections (1573–1764)

– Organisation and Composition of Expeditions 159

ALEKSANDRA SKRZYPIETZ

Gdy umiera królowa... Zapisy testamentowe Ludwiki Marii Gonzagi na rzecz

fundacji pobożnych i najbliższego otoczenia oraz wydatki na dwór po jej śmierci

When a Queen Dies... Louise Marie Gonzaga's Bequests for Pious Foundations and her

Nearest and Dearest and Court Expenditure upon her Death 171

ZBIGNIEW HUNDERT

Działalność polityczna referendarza koronnego i starosty warszawskiego

Jana Dobrogosta Krasińskiego za panowania Jana III (do 1688 r.)

Political Activity of Referendary of the Crown and Starost of Warsaw

Jan Dobrogost Krasiński During the Reign of John III (until 1688) 189

ANGELA SOŁTYS

Hanc iussit Fortuna mereri. Cukrowe ozdoby stołu koronacyjnego Stanisława Augusta
w świetle źródeł przechowywanych w Archivio di Stato di Napoli

Hanc iussit Fortuna mereri. Sugar Decorations of Stanislaus Augustus' Coronation

Table in Light of Records from the Archivio di Stato di Napoli. 207

MAGDALENA KRÓLIKIEWICZ

Odbiór sztuki niderlandzkiej w kręgach stanisławowskich na podstawie analizy
katalogu kolekcji królewskiej z 1795 r. oraz wyboru piśmiennictwa

Reception of Netherlandish Art in King Stanislaus Augustus' Circles

– Analysis of the 1795 Catalogue of the Royal Collection and Selected Literature 235

ANTONI R. CHODYŃSKI

Gdańszczanie w północnych Niderlandach w XVII–XVIII w.

Naukowe i artystyczno-kolekcjonerskie wrażenia z podróży

Gdańsk Residents in Northern Netherlands in 17th–18th c.

Scholars' and Art Collectors' Travel Impressions 261

MISCELLANEA

DARIUSZ NOWACKI

Jeszcze o augsburskim serwisie Zygmunta III

More on the Augsburg Service of Sigismund III. 281

EWA WŁOCH

Historia pewnego rozkazu. Z dokumentów Karoliny Lanckorońskiej zachowanych
w zbiorach Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum

A Story of an Order. Out of Karolina Lanckorońska's Documents Preserved

in the Collection of the Archive of the Royal Castle in Warsaw – Museum 289

RELACJE HISTORYCZNE O ZAMKU / HISTORICAL ACCOUNTS ABOUT THE CASTLE

LESZEK CZAPSKI

Odbudowa warszawskiego Zamku Królewskiego w okresie wykonania jego bryty

– wspomnienia naczelnego inżyniera

Rebuilding the Shell of the Royal Castle in Warsaw.

Reminiscences of the Chief Engineer. 301

KRONIKA WYSTAW / OUR EXHIBITION REVIEWS

DANUTA SZEWCZYK-PROKURAT, DARIUSZ NOWACKI
Rządzić i olśniewać. Klejnoty i jubilerstwo w Polsce w XVI i XVII wieku w Zamku Królewskim w Warszawie. 30 maja – 4 sierpnia 2019
To Reign and to Dazzle. Jewels and Jewellery in the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 16th and 17th c. in the Royal Castle in Warsaw.
30 May – 4 August 2019 317

ZBIGNIEW HUNDERT, JACEK ŻUKOWSKI
Świat polskich Wazów. Przestrzeń – ludzie – sztuka.
6 listopada 2019 – 14 stycznia 2020
The World of the Polish Vasas. Space – People – Art.
6 November 2019 – 14 January 2020..... 329

WSPOMNIENIA / OBITUARIES

ROMAN ZACZEK
Kazimierz Kozica (1965–2019) 339

KRONIKA WYDARZEŃ / CHRONICLE OF EVENTS 345